

Kvalita vo vzdelávaní

Ekonomika školstva

6.12.2004

KVE

Čo je to kvalita?

- Kvalitou (vzdělávacích procesů, vzdělávacích institucí, vzdělávací soustavy se rozumí žádoucí (optimální) úroveň fungování anebo produkce těchto procesů či institucí, která může být předepsána určitými požadavky (např. vzdělávacími standardy) a může být tudíž objektivně měřena a hodnocena

Kvalita môže byť chápana ako:

- absolútny pojem- všetko pekné, dobré a pravdivé (ideál), o ktorom nemôže byť pochýb
- relatívny pojem (2 aspekty):
  - porovnanie so špecifikáciou- ako vyhovuje zámerom, pre ktoré bola určená?
  - ako vyhovuje potrebám zákazníkov- kvalita ako súhrn faktorov, ktoré vedú k spokojnosti zákazníka

TQM instituce

- orientace na zákazníka
- zaměření na prevenci problémů
- investice do lidí
- strategie pro růst kvality
- řeší stížnosti jako příležitost ke zlepšení
- vedení řídí kvalitu
- dlouhodobé plánování
- kvalita jako část kultury
- má jisté poslání

tradiční instituce

- na vnitřní potřeby
- zaměření na zjištění problémů
- nerozvíjí sbor
- chybí strategie kvality
- stížnosti jsou nepříjemné
- vedení kontroluje kvalitu
- krátkodobé plánování
- kvalita chápána jako obtíž
- chybí poslání

Pojetí kvality podľa Harveyho a Greena

Kvalita ako:

- znak dokonalosti- snaha o dosiahnutie čo najlepších výsledkov
- dosiahnutie „nulovej chyby“
- „vhodnosť pre daný účel“- berie v úvahu potreby „klientov“
- proces transformácie
- mezní hodnota- napr. minimálny štandard
- proces zlepšovania

Evaluace

- **Evaluace** - proces systematického shromažďování a analýzy informací podle určitých kritérií za účelem dalšího rozhodování
- externí a interní
- Evaluace by měla být
  - systematická, tzn. explicitně vymezená oblast a její struktura
  - provedena správně metodicky
  - prováděna pravidelně
  - řízena podle předem stanovených kritérií
  - použitelná pro rozhodování a další plánování.

Hodnocení, sebehodnocení, autoevaluace

- **Hodnocení** – se častěji užívá v širších kontextech běžné školní praxe
- **Sebehodnocení** - neplánované a necílené nahodilé hodnocení každodenní praxe, které provádí každý jedinec bez dlouhodobější přípravy
- **autoevaluace** – systematicky připravené a plánované hodnocení, směřující podle předem stanovených kritérií k předem stanoveným cílům, prováděné pracovníky školy

Hodnotenie

- kritéria nie sú vymedzené, indikátory výkonu nie sú stanovené
- evaluačný plán nie je stanovený
- metódy nie sú vopred stanovené

Evaluácia

- kritéria sú vymedzené explicitne, indikátory výkonu sú formulované
- evaluačný plán jasne štruktúrovaný
- metódy systematické

Aká je úspešná škola?

- Caldwell popisuje úspešnú školu pomocou 42 charakteristických znakov v oblastiach:
  - kurikulum
  - rozhodovanie
  - zdroje
  - výsledky
  - riaditeľ
  - klíma školy

Kurikulum

---

1. Škola má jasně vymezeny výchovně vzdělávací cíle.
2. Škola má dobře plánovaný, vyvážený a řízený program, který zahrnuje potřeby žáků.
3. Škola má program, který poskytuje žákům požadované dovednosti.
4. Program zahrnuje vysokou spolupráci s rodiči ve vzdělávacích aktivitách žáků.

Rozhodování

---

1. Vysoká úroveň rozhodování učitelského sboru při uskutečňování cílů školy.
2. Vysoké zapojení jednotlivých učitelů v rozhodování ve škole.
3. Vysoká úroveň zapojení společnosti v rozhodování.

ZDROJE

1. Škola má motivované a schopné učitele.
2. Ve škole jsou adekvátní zdroje schopné docílit, aby učitelský sbor učil efektivně.

VÝSLEDKY

1. Nízký počet propadajících žáků.
2. Velmi dobré hodnocení ve standardizovaných testech.
3. Vysoký počet žáků, kteří jsou přijati na další studium, či úspěšně získají odpovídající práci.

úspěšný učitel

- úspěšný učitel komunikuje se žáky o tom, co od nich očekává a proč,
- úspěšný učitel poskytuje svým žákům strategie pro monitorování a zlepšování jejich vlastního vzdělávacího úsilí, poskytuje jim příležitosti pro samostudium,
- úspěšný učitel nejenže zná obsah , kterému se žáci mají učit, ale zná také možné miskoncepty, které mohou ovlivnit učení žáků,
- úspěšný učitel používá výukové materiály, které přispívají ke zkvalitnění výuky.

Ředitel

---

1. Schopnosti k zajištění efektivního řízení školy.
2. Schopnosti k zajištění povinností a zdrojů nutných k efektivnímu řízení.
3. Schopnost zajistit, že východiska a povinnosti budou adekvátní k dosažení efektivního řízení.
4. Je odpovědný za zajištění a podporu potřeb učitelů.
5. Orientuje se na svůj profesionální rozvoj.
6. Podporuje profesionální rozvoj učitelského sboru.
7. Má vysokou úroveň odpovědnosti za to, co se děje ve škole.
8. Zavádí a udržuje efektivní vzájemné vztahy mezi učitelským sborem, žáky, rodiči, společností.
9. Má přizpůsobivý administrativní styl.
10. Je ochotný riskovat.
11. Má kontinuální přehled o výukovém programu a jeho rozvoji a průběžně hodnotí dosažené cíle.

Klíma školy

- Škola má vytvořený soubor hodnot, které považuje za důležité.
- Ředitel, učitelé a žáci respektují cíle a hodnotový systém školy.
- Škola nabízí příjemné, vzrušující a měnící se prostředí pro žáky a učitele.
- Existuje klima důvěry a respektu mezi učiteli a žáky.
- Existuje očekávání, že všichni žáci budou prospívat velmi dobře.
- Ve škole je klima důvěry a otevřené komunikace.
- Je kladen silný důraz na vyučovací proces.
- Učitelé a žáci mají vysoké očekávání vzhledem k dosaženým výsledkům.

Klíma školy (2)

- Ve škole je vysoká morálka.
- Žáci mají i respekt k ostatním a k úspěchu ostatních.
- Žáci mají odpovědnost ke svým výsledkům.
- Ve škole je dobrá disciplína.
- Ve škole je nízká absence.
- Ve škole je malý počet udílených trestů.
- Ve škole je zanedbatelná delikvence.
- Ve škole je nízká absence učitelů.
- Ve škole je vysoká morálka učitelů.
- Ve škole je duch spolupráce mezi učiteli.
- Ve škole je malý počet žádostí o přeložení.

Metódy evaluace

- pozorování, (hospitace)
- zjišťování výsledků výuky
- žákovské posuzování
- rozhovor
- dotazník
- analýza dokumentace školy
- testy

Medzinárodní standardy hodnocení kvality- 4 princípy

- autonomie procesu hodnocení
- vnitřní hodnocení
- vnější hodnocení
- zveřejňování zpráv

Akreditace (zákon č. 111/1998 Sb.)

- udělení určitého statutu, schválení a uznání určitého postavení a někdy také oprávnění k určité činnosti
- Základem hodnocení jsou:
  - struktura studijních plánů a požadované znalosti;
  - personální zabezpečení studijních programů na standardní dobu studia;
  - vědecká a výzkumná, vývojová, umělecká nebo další tvůrčí činnost;
  - kvantitativní i kvalitativní úroveň podpůrných zdrojů studia (přístroje, knihovny, informační technologie).

Akreditační komise se zaměřuje především na:

- kvalifikaci školy, odborní aktivitu školy
- studijní program,
- personální zabezpečení,
- efektivitu vysokoškolského vzdělávání,
- informační zabezpečení.

Akreditačná komisia

- má 21 členov
- predsedu, podpredsedu a členov komisie menuje vláda na návrh ministra na 6 rokov, max. na 2 funkčné obdobia
- zasadá najmenej 3-krát ročne
- pečuje o kvalitu VŠ vzdelávania a všestranne posudzuje vzdelávaciú a vedeckú, výskumnú, vývojovú, umeleckú a ďalšiu tvorčiu činnosť VŠ
  - hodnotí činnosť VŠ a kvalitu akreditovaných činností a zverejňuje výsledky hodnotenia
  - posudzuje a vydáva stanovisko k ďalším záležitostiam vysokého školstva, ktoré jej predloží minister

Hodnotenie VŠ AK ČR prebieha jeden a pol roka s týmto postupom:

- výber inštitúcie a poverenie člena komisie zabezpečením procesu hodnotenia
- zoznámenie rektora (dekana) s tým, že inštitúcia bola vybraná pre hodnotenie, žiadosť o zabezpečenie spolupráce
- spracovanie požiadaviek na informácie k hodnoteniu inštitúcie
- spracovanie získaných informácií účelovou pracovnou skupinou
- vyjadrenie rektora ku zloženiu účelovej pracovnej skupiny
- návšteva aspoň 3 členov účelovej pracovnej skupiny
- spracovanie návrhu doporučení a záverov a jeho prejednanie s rektorom
- odovzdanie návrhu doporučení a záverov komisii
- prijatie doporučení a záverov k hodnoteniu inštitúcie za účasti rektora
- odovzdanie doporučení a záverov komisie aj s vyjadrením rektora ministerstvu a ich zverejnenie

Pôsobnosť predsedu

- zodpovedný za činnosť komisie
- predkladá ministrovi:
  - výsledky o hodnotení inštitúcií
  - stanoviská komisie k ďalším záležitostiam
  - stanoviská k žiadostiam o akreditácie
  - ďalšie stanoviská súvisiace s péči komisie o kvalitu akreditovaných činností VŠ
- predkladá rektorovi stanovisko k návrhu na zriadenie, zlúčenie, splynutie, rozdelenie alebo zrušenie fakulty VŠ

Činnosť AK ČR

- administratívne, materiálne a finančne zabezpečuje ministerstvo prostredníctvom sekretariátu komisie
- sekretariát komisie je organizačne začlenený do skupiny vedy a VŠ
- na čele sekretariátu je tajomník komisie

Hodnocení v novém školském zákone

- vlastní hodnocení školy a hodnocení školy ČŠI
- Vlastní hodnocení školy je východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy a jedním z podkladů pro hodnocení ČŠI
- hodnocení vzdělávací soustavy v kraji provádí krajský úřad
- hodnocení vzdělávací soustavy ČR provádí ministerstvo a ČŠI

Česká školská inspekce

- kontrolná činnosť
- organizačná zložka štátu priamo riadená MŠMT ČR
- vydáva výročné správy o výsledkoch kontrol, v závere ktorých sú doporučenia